

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

Λ.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεκ. 1969 / Φεβρ. 1971

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) *Τσαϊμωνα*.....
(παλαιότερον ὄνομα: *Βαϊμωνα*), Ἐπαρχίας *Καυκορίας*
Νομοῦ *Καυκορίας*.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Νικολάου*
Βαρκανίδου... ἐπάγγελμα *Διδάσκαλος*.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Ἄρχης Ὀρεβτικίου*.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... *ὅχι*.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Χρήστος Μ. Μαλλιάς*.....

.....
ἡλικία *71*..... γραμματικαὶ γνώσεις *Εὐ. αὐτὸς* *ἔλαττον*
Γαλλοῦ..... τόπος καταγωγῆς *Τσαϊμωνα*.....
Καυκορίας.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων; *Ὁρεινὴ, κορυφῆς, ἄνω ὄρειναι, διαμείω, ὄρειναι, ποταμὶ. Περιοχὴ κορυφῆς*
Ἐπὶ τῶν αὐτῶν χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα; *ἐνηλλάσσοντο*.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. *Τούρκους, ἐν χωρικῶν Ἕλλήνων*.....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του; *Ναι*.....

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τήν γεωργίαν ἢ μόνον εις τήν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τήν γεωργίαν καί τήν κτηνοτροφίαν ; *Εἰς ἀμφοτέρους καὶ τὴν...*

χουκαριὰν καὶ παῖδας ἐκτελούντες.....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ασχολούνται ἐν παρέργῳ καὶ εις τήν γεωργίαν ; *Ναι.....*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὁλόκληρον τήν οἰκογένειάν των ; *Κτλ. ὁ γυναικ...*

*ρον καὶ οἱ μαρτυροῦντες. ἔτι ἡ κοινὴ...
καὶ μετ' αὐτοὺς ἐργάζονται ἐν τῇ...
ἐργασίᾳ...*

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακατόροι κλπ.) *Κατὰ τὴν τοιαύτην ἡ κοινωνικὴ των θέσις ;...*

ἢ τοῦ τοιοῦτου εἶδος ἐργασίας. Ἐμμένουν ἐν τῇ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;) *Κυρίως ἐν...*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ἐποχικῶς, ἄλλο διὰ τὸ θερίσιμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ἄλλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; *Ἐποχικῶς...*

*ἦσαν καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες. ἡμερομίσθιον
εἰς χρήμα καὶ εἰς εἶδος...*

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρεταί) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; *Δούλοι. ἦσαν καὶ ἡμερομίσθιοι...*

ἦσαν καὶ ἡμερομίσθιοι. ὁνομαζομένης...

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπὶ ἐργάζοντο δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; *Ναι καὶ τῶν ἐξωτερικῶν...*

ἦσαν καὶ ἡμερομίσθιοι. ὁνομαζομένης...

β) Ἐπὶ ἐργάζοντο ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται *Ναι* ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σῖδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *.....*

δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: μὲ ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (μὲ καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ μὲ κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

→ ελπίδα νου καὶ διὰ τὴν ἐκείνην ἐκδοχήν...

2) Πότε έγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον
 σας; Τὸ 1931. Ἐδουκ. ἀποδ' ἔργον. γεωργον. ....

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται : τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας ; *ἀπὸ τοῦ 1914-15*.....

1) Σιδηρούν άροτρον (τύποι αυτού, δηλ. μονόφτερο, διφτερο κλπ.).
Είς ποία κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος ;
Ποίως κατασκευάζετο τὸ άροτρον τούτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ : Μονόφτερο και διφτερο

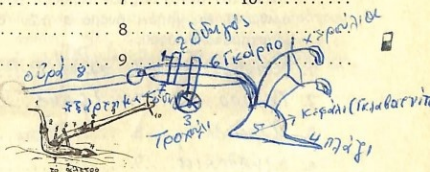
Ἀνὸ' τὸν... πόπο!

Παραθέσσετε σχεδιαγράφημα (ή φωτογραφίαν) εκάστου τύπου σιδηρού ἄρότρου μὲ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1. .... 4. .... 7. .... 10. ....

2 ..... 5 ..... 8 ..... (5 days) 100

3. .... 6. .... 9. 17. 6. 1960

2) Τρακτέρ (από πότε είναι εν χρήσει); 2.9.0.205 1950.....

3) Μηχανή θερσίμου 27.10.105... 1958... από τη ΔΕΥΡΟΦ.Ε.Π.
 διδ. γ.ω.α. — 3 —

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) 290' 1952.....

5) Μηχανή ἄλωνιςμοῦ 290' 1954.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκευάζει (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον οἱ ἱδίαι οἱ χωρικοί.....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. ὀσφυφόι	6. κῦρι	11. ....
2. Γκάρο	7. ξφύνα	12. ....
3. Χερσὺν	8.	13. ....
4. Κεφαλαρία	9.	14. ....
5. ὕκι	10.	15. ....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐὰν ὑπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

1. Ἐποδισμασθαι ἐν τῷ ὕνι τὸν πετρωδῶν
χωρῶν χωραφιδῶν.....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;.....

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;.....

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἄριδι, ἀρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

ἄριδι καὶ ὡς ἄλλοι ξυλοφάροι κλπ.

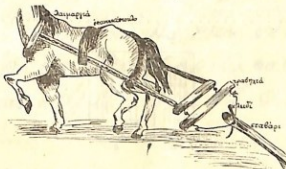

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον. *Ἰσχυρὰ καὶ ὑψηλὰ καὶ...*

ὡς πρὸς τὸ ἄροτρον αὐτὸ καὶ τὸν ἄροτρον...
ὡς πρὸς τὸν ἄροτρον...

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) ὑπηρετὴς. Σημειώσατε ποῖα
ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας. *Ἰσχυρὰ καὶ...*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν). *ὡς πρὸς τὸν ἄροτρον...*
ὡς πρὸς τὸν ἄροτρον...

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. *ὡς πρὸς τὸν ἄροτρον...*
ὡς πρὸς τὸν ἄροτρον...

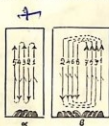
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ
ὄργωμα; με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).
ὡς πρὸς τὸν ἄροτρον...

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

ὡς γίνετο καὶ γίνεται ὡς τὸ σχῆμα α......

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σποριάς, ντάμιες, σιασιές, μεσοράδες κ.λ.π.); *ὡς γίνετο με σποριάς ἢ σιμρες.*.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); με αὐλακιάν;

Με αὐλακίαιον......

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῇ ἄροτρον; *ὡς γίνετο πρότερος.*.....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὕψος: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. *καθέτως.*.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. *ἐν. θλορῶν. δι. τῶν. αἰσιθ. ε. κριθ.*

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά: π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *Μέριον. ὀκτώμα. ἰ. σὺν. δευτέρωμα. Τρι. κριθ. σπορά. Γεν. σὺν. ἐξέφρον. ναυάφια.*

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν (Ἀπαιτήσατε ὁμοίως, ὡς ἄνωτέρω)

ἄρχ. Μέριον. ὀκτώμα. Τρι. Μέριον. δευτέρωμα. Τρι. κριθ. τρίτωμα. Μάιος. σπορά. γεν. σὺν.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφῇ ἄσπαστον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

ἔν. ἔτος. παλαιότερον. ἔν. ἔρον. ὄχι.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; *Τρία. Μέριον. ἄφρι. θιο. Μάιος.*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ **δισάκι** εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; *καμροῦνι.*

τῆς. κῶπ. ἔθρεμ. βάν. τ. ο. ὁ. ὁ. φ. ο. μ. αἱ.

γεωρο. ἰ. ἔρον.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

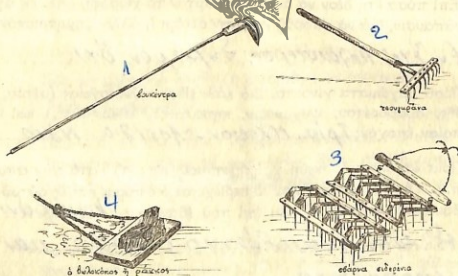
μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρὰν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

α. γ. ἔλθει γοειν. β. δ. ἡ ρ. τ. ρ. ἄ. θ. δ. α. γ. ὅ. θ. ο. ἰ. α. γ. ...
 ἔ. χ. ε. ι. ο. ρ. ο. ν. ε. ρ. α. β. γ. ε. γ. τ. ὁ. ἔ. γ. ἄ. μ. ρ. α. τ. ὅ. ν. α. ἔ. γ. ρ. ...
 (Ὁξ. ἄ. γ. ι.) .. τ. ὁ. ἔ. γ. ὁ. ἡ. ρ. ο. ν. (α. γ. ρ. ο. ἄ. μ. ρ. α.) .....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσπρέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); Ν. α. β. γ. δ. ε. ζ. η. θ. ι. κ. λ. μ. ν. ξ. ο. π. ρ. σ. τ. θ. α. ρ. ν. ι. σ. μ. α. ...

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1 - 3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφαίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

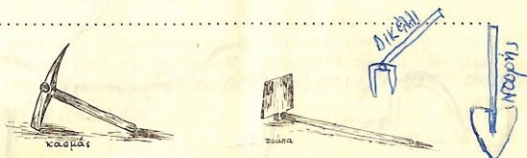
... ν. η. γ. ρ. ο. ν. τ. ὁ. ἔ. γ. ὁ. ἡ. ρ. ο. ν. ε. ρ. α. β. γ. ε. γ. τ. ὁ. ἔ. γ. ἄ. μ. ρ. α. τ. ὅ. ν. α. ἔ. γ. ρ. ...
 ... μ. ρ. α. τ. ὅ. ν. α. ἔ. γ. ρ. ...

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) . . . . .

Καβέλας, Εύα, Άλβιν, Διεύθυν, ν.τορής(αδελφός)

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἡ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι πού ἐκτελοῦν

Moral

- 7) Ποία χωράφια ἐκαλλιερгоῦντο (ἢ καλλιερгоῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὁσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους. *Ἡ ποσειδωνία ἐκαλλιεργεῖτο ἐν τῷ ἑσπερικῷ.*

ἐν ἁπλῶν γυναικῶν. Διὰ τὴν ἑβδόμην ἀπὸ
τοῦ ἔραστου, ἐκλήθη ἡ εὐδοκία.

- 8) Ποία χωράφια έκαλλιεργούντο (ή καλλιεργούνται) διά τροφάς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. *Τα. η. γ. λ. ο. ... φ. κ. λ. α.*

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἡ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως. *Ε. Β. Ζ. Ε. Ο. Τ. Δ. Σ. Α. Γ. Δ. Ε. Σ. Α. Γ. Δ. Ε. Σ. Α. Γ. Δ. Ε. Σ.*

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

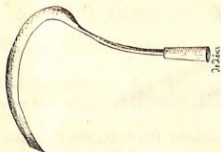
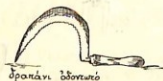
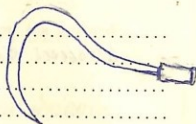
α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

Με το δρεπάνι, με το ξιφάκι...

Ἐὰν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

Δεξ. ὑπὸ ἄλλοι...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρεπάνια ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) Με το δρεπάνι...

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἤτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν) Με το δρεπάνι...

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; Με το δρεπάνι...

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) *Οἱ χαρταεῖς... (ἀνδρῶν γοῖ)...*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Παλαιότερον. Ἐμ. γ. οἱ γοῖ ἀπαντα
τα. 4. 5. καὶ δῖ...*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σίτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σικάλις κλπ. *0,10-0,15 ἔμ. γ. ...*

2) Οἱ στάχυνες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *καλαμίσ...*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραξιές, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; *Οἱ ἴδιοι οἱ θερισταί...*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *Π. ο. γ. γ. καὶ γοῖ
ἀναμειγνύει...*

5) Πῶς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. *Παλιόνα* .....

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ; *Ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Ἄρτα καὶ αἰ. ἄρτα καὶ αἰ. ἄρτα καὶ αἰ. ἄρτα...*
ἔην. Ἀθωνίαν. .....

2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας οὐμαστολογίαν). *ἡμείβοντο με...*

1) *μερομίσθια καὶ αἰ. μετὰ παροχῆς φαγητοῦ.* .....

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; *ἔφερον ἔην...*

σταλαμάρινα (σταλαμαρινα). .....

ἔην. ἔην. μετὰ. ἔην. ἔφερον καὶ ἔην. .....

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; *Ναί...*

Δεν ἔρχεται τὸν θερισμόν ποτε ἀπὸ τὴν Τρίτην ἢ Τετάρτην.....

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμόν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. *Ἐτραγουδοῦσαν...*

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου υπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶθιμον. *Εἰς τὸν τόπον τὸν χωράφιον...*

*ἢ θερίζετο ἀπὸ τὴν αὐτὴν ἑαυτὴν τὴν ἑλάναν
βράχυν, ἀπὸ τὴν ἑλάναν ἑλάναν εἰς τὴν ρίζαν,
ἢ ἑλάναν τὴν καὶ τὴν ἑλάναν εἰς τὴν καὶ
βραυρὰ, ἐν τῇ βραυρῇ. Ἐτραγουδοῦσαν αἱ
π. τ. δ. ἑλάναν καὶ ἢ ἑλάναν.....*

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἥτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Ἐδίδετο ἀμέσως...*

μετὰ τὸν θερισμόν.....

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς. *ἀπὸ τοῦ 1918.*

κατὰ τὰ κρίνα? ἀπὸ τοῦ 1918. γίνεται τοῦ...
φύτευμα αὐτῆς.

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν. .... *Μὲ βιασμένην... σ.ι.ε.λλ.*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον). Ἐσυνά, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *Ναὶ ὁ σανὸς ἡρπάζετο καὶ ἀπὸ μόνιμα σπυράκια ἀσβέστηνα πορτολίβια. Τὰ κρίνα ἔχθη καὶ τὸν ἡρπάζοντα καὶ ἀπὸ αὐτῶν ἔσαντο καὶ ὁ σανὸς. ὡς αὐτὸς αὐτὸς εἶπε τοῦ δὲ τριφύλλου. 4. ἢ 5. φέρει τοῦ ἔργου. Τὸ πρόσωπον ἡρπάζοντα ἐκρίνεται καὶ μετατρέπεται ἐν ἐκχυρῶνι.*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον, (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). *Ἐπὶ τοῦ 20. καὶ τοῦ Μ.ε.υ.δ.α.ν.*

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιούντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) *διαρίνι, χαρμάς (χ.χ.έ.α.)*.....
μαί το' χερσ' αὐτοῦ γιὰ το' δάκρυ, ἀπὸ σφάχνης.
..... βιολιῶν...

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δερματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Μετεφέροντο εἰς το' ἀλώνι......

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δερμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; .....

Εἰς οἰομένην τε χωρὸν καὶ ἀγρὸν......

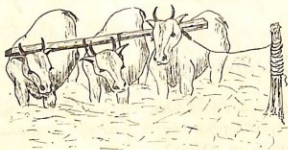
Εἰς σωρόν. ὡς καὶ σφάγιαται......

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; *Υποῖσκειν. ἀνέκαθεν*
ἀδώνι καὶ δὲν ἐγένετο χωρισμός......

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; *Εν τοῖς τοῖς αὐτοῦ, τοῦ βουρλίου κτλ.*
καὶ ποῦ. ἐν τοῖς τοῖς χωρίου......

Περὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ αὐτοῦ καὶ ἐκείνου
ἐξουσίας καὶ δυνάμεως.....

- α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοιοῦτου ἐργασμοῦ ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλ-
ωνοῦ ξύλινος στῦλος ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα. 60

[illegible]

- 20 —

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἄλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην; *Ἄρχ. ξ. ν. .*

ὅλην 4 π. μ. π. μ. καὶ β. ν. π. μ. π. μ. εἰς τὴν 2 μ. μ. μ. ὅσο καὶ ἐξαχματοποιεῖται ἡ ἀκρὺς πείρας τῶν σ. ρ. α. κ. ὡν.

*.. Πειροφιδωδεν. γὰρ ὁ ἀνισμα τῶν κ. α. ρ. η. ν. .
.. καὶ εἰς αὐτεκεία γὰρ ἀποδύκεν.*

- 12) Ποῖα ἄλλα ἄλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιοῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικοῦλι, δοκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): *ἔχον τὸ δοκράνι καὶ γ. γυριωδία*

(ὡς . εἰς τὴν σελίδα 18.)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἄλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικοῦλι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους; *Ναι.*

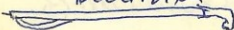
*Εἰς τὸ γέρας ὅπως ἐρρίπτοιτο ἐν τῷ τῶν
ζώων καὶ τῶν γυριωδία.*

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἄλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἄλλαχοῦ
φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς; (Σχετὶ
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα) *ὡς τῶν*

*ἰσοπύκνους τοὺς καμπτῶν καὶ π. κ. κ. 1,20 μ. γὰρ δὲ γούρι 1,0 μ.
διὰ τὴν βόει. γὰρ βουκέντρι καὶ π. κ. κ. 2 μ.*

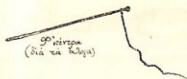
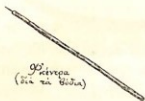
ΒΟΥΚΕΝΤΡΙ

καμπτῶν

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἄλωνίσματος ἑνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἄλωνιου. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἡλωνίζοντο καθ' ἡμέραν *Ἐπερὶ τὸν...*

Μία τὴν ἡμέραν.

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἄλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθῶν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

Ἐμῶν.

- 17) Ποιοὶ ἄλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με' ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἄλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τοσπάνηδες, καλούμενοι ἄλωνιστοὶ καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδία ἢ αἰγὰ καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἄλωνισμὸν *ὁποῖος...*

*ῥεαροῦ. ἔφ' ὅσον ἔχειν ζῶα, ἢ ἄλλως. ἔλαμπεν
ἐνδίκην. καὶ. ἔλαμπεν. καὶ. ἔλαμπεν. καὶ. ἔλαμπεν.
ἔλαμπεν. καὶ. ἔλαμπεν. καὶ. ἔλαμπεν. καὶ. ἔλαμπεν.*

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με' ζῶα καὶ με' ἄλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με' χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με' ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Ὁ κοπάνισμα. καὶ. ἔλαμπεν. καὶ. ἔλαμπεν.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πώς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; *Κοπάνι.*

*ἔξ' ὀξυῶς. καὶ. ἔλαμπεν. καὶ. ἔλαμπεν. καὶ. ἔλαμπεν.
καὶ. ἔλαμπεν. καὶ. ἔλαμπεν. καὶ. ἔλαμπεν.*

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

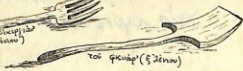
22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνταγισμὸς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) *Τὸ 1852.. Πραδωλὸν*

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. *Σωρὸς.. Μ.Ε.Ε.Π. Ρινάτσια (Ρινιάνι)*

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. *Ἦν δ' ὁ χῆμα εἶχε
εὐροχχύλον. ἐπὶ τοῖς μέσων καρφύοντο ἔν-
αιταλλοὶ ἀλόφον, ὀφῆρον, βασιθιόν, σφοδρόν καὶ
μυῖα κρο. κῆμα μάλλινον. Τοῦτο ἐρίετο διὰ τὴν
ἀπορίαν τῆν βασιαιάν.*.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φυτάρι, θρινάκι ; Ἰχθυογραφῆσατε τοῦτο. *Ἦν δ' ὁ φυτάρι καὶ το
καρφοῖ δ'.*.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾷ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;
*Ἦν δ' ὁ ἀνδρὶ καὶ τῇ γυναικὶ εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοι-
βῇ.*.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;
*Ἦν δ' ὁ καρμονιόκεα καὶ ἡ τοῦ ἀλῶνισμα
... τοῦ δεύτερον ἀλῶνισμα ἐρίετο μετὰ εἰς
τοῦ ἀλῶνισμα.*.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῆξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὥς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλῶνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολῶνεμα)· διὰ τοιαῦτα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο. Ὁ ἴδιος γράφει καὶ κατὰ τὰ πρῶτα
 ἀγγλικά. τὸ γὰρ γόρον. καὶ ἔργον. γο. δὲν. εἶχεν
 εἰδικὴν ὀνομασίαν. διὰ τὴν κριθήν. ....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

Μέτ' οὗτο. Νεφερόνι καὶ βάρωθρον.
 Κατ' ἀρχὰς ἐπαρίσταντο τὰ κατὰ τὰ διαβάρωθρον
 ἀπὸ βυκασιῶν καὶ κατὰ τὴν μεθεὶνίσμα καὶ τὸν νεφρόν.

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρῶθρον, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

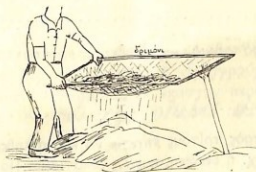
ΑΘΗΝΩΝ

κοσκίνο πάλαιον δερμάτινον

κόρυθος ἢ ἀμύλαρος

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μετ' οὗτο κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρη, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

Ντερκούνε (μίζαλ)ινο

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

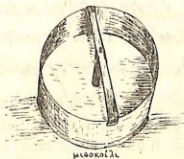
Εὐφραίνεται μὲ τὸ ἔργον.
Εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ ἐκκηματίζεται ὁ σταυρός.
ἐμπηγνύεται τὸ φτυάρι ἐπὶ τὸν σωρόν.
ὁ γεωργὸς ἐκτενερώνει τὸν σωρόν καὶ ἐξέρχεται.

- 8) Ἄλλα ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήκη. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὁκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). *Ἡ ρ. χ. τοῦ ὁδομετρίου*

*ἐπὶ τοῦ ἀλῶνι. Ἡ μέτρηση αὐτῶν ἐγένετο μετὰ τοῦ <<
διν/μι. γ. Ἡ παρηκταότης αὐτῶν ἐστὶν 22 ὁκάδας.*

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλῶνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ λυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλφονιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δόνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν) *α). τὸ παπαδιάτικο. ἐκαστὸ γέγραφε ἐκαστὸν ὄνομα*

*β). τὸν ἀγροφυλάκιον μετὰ μετὰ τοῦ α. γ). τὸ ἀλφονιάτικο ἐπὶ α
(σινιάτιον) καὶ αὐτὸ μετὰ τοῦ β. δ). τὸν ἰσομετρικὸν ἀλῶνι
καὶ τὸν παρηκταότην αὐτὸν ἐκαστὸ γέγραφε ἐκαστὸν ὄνομα.*

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας) *ἐν τοῦ α. ἐπὶ οὐκ ἔστιν. ἐν τοῦ β. ἀποθήκη.*

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλῶνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

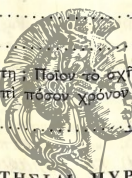
κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; Η. ἀποδὴμειν. τῷ ἀκέρῳ...
 ἔγχετο. εἰς τὸν ἀκέρῳ καὶ ἐκείνῳ. δι' αὐτὴν ἀποδομένην
 ἀποδομένην ἀκέρῳ. εἰς τὸν ἀκέρῳ καὶ ἐκείνῳ. δι' αὐτὴν ἀποδομένην
 ἀποδομένην ἀκέρῳ. εἰς τὸν ἀκέρῳ καὶ ἐκείνῳ. δι' αὐτὴν ἀποδομένην

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοῦς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἁλώνισμα ; ...

Μετὰ τὸν ἀκέρῳ καὶ ἐκείνῳ. δι' αὐτὴν ἀποδομένην
 ἀποδομένην ἀκέρῳ. εἰς τὸν ἀκέρῳ καὶ ἐκείνῳ. δι' αὐτὴν ἀποδομένην
 ἀποδομένην ἀκέρῳ. εἰς τὸν ἀκέρῳ καὶ ἐκείνῳ. δι' αὐτὴν ἀποδομένην

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχῶν,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΝΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμνα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

... τὴν παραμονὴν τοῦ Χριστουγέννων...

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ...
 τὴν παραμονὴν τοῦ Χριστουγέννων. Μετὰ τὸ
 μεσονύκτιον. εἰς τὴν πλατεῖαν
 τοῦ χωρίου.

2) Πώς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

Μ.πον.μ.ρο.ύ.να.....

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ; ....

Παιδιά.....

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος ; Τὰ ξύλα ἀλλεγοῦνται
ἀπὸ τὰ παιδιὰ, ἀπὸ τοὺς οὐρομένους. Κόβουν ἀπὸ

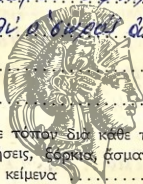
κοκορινὲς ξυγὰς καὶ ἀπὸ τὰς συγερικὰς ὡρὰς
ἀλλεγοῦν ἀπὸ τὰς αὐτὰς τῶν κυρίων ἀπὸ τῶν δεινῶν τῶν κακῶν.

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Τοποθετοῦνται ἐν αὐρῶν ὑψηλὸν ἐξ ἐκτὸς καὶ κύνει.
Ὅταν ψημὸς ποτὶ τὸ αὐρὸν ἀνελθόντι μεθυσθῇ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἑορταί, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα .....

Κρότοι, θόρυβοι. Τραγῆδια τὰ αὐτὰντα.

Πηδῶν καὶ τὴν βωχία. Γενικῶς ἐπικρατοῦσε...

ὁπλοβοή. μετὰ τὴν διαρυσθῆναι τὴν ὅλην τὴν λαοῦ.

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

Χορεύουσιν γύρω ἀπὸ τὴν πυράν, ἐκτοῦ καὶ
κοροῦν, πηδῶν καὶ τὴν πυράν, ἐκ τοῦ ὅπου ἐκκρίνεται
αἱ καφάρια.

- 3) Τί καίονται εις τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) ....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

Μετὰ τὸ πέραν τοῦ ἡμετέρου ἐθνικοῦ διαφρονισμοῦ
Χριστιανισμοῦ... ἔλαβον τὰ λαϊκά ἔθνη...
καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν... ἔλαβον τὴν ἀνάστασιν...
ὁ γὰρ... τὸ... τὸ... τὸ... τὸ... τὸ... τὸ... τὸ... τὸ... τὸ... τὸ...
τὸν ἢ νομισμοὺς ἀνάστασιν... τὸν ἢ νομισμοὺς ἀνάστασιν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΕΙΣ
ΤΟ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝ

ΑΘΗΝΩΝ

